

UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK

Universal Basic Income

Luka Fajfar

Magistrski študent na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru
luka.fajfar@gmail.com

Sabina Taškar Beloglavec

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta
sabina.beloglavec@uni-mb.si

Prejeto/Received:
November 2013

Popravljeno/Revised:
Julij 2014

Sprejeto/Accepted:
Avgust 2014

Izvleček

Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je alternativni predlog trenutnemu socialnemu sistemu. Ta predvideva izplačilo temeljnega brezpogojnega dohodka vsakemu državljanu v višini zneska eksistenčnega minimuma oz. praga revščine ne glede na njegov socialni status in ne glede na to, ali je zaposlen ali nezaposlen. Ob teh korenitih spremembah je UTD velikokrat tema, ki vzbuja polemike, saj si je po tolikih letih razprav pridobil tudi veliko kritikov predvsem na račun potencialnih posledic, ki naj bi bile po njihovem škodljive.

Ključne besede: univerzalni temeljni dohodek (UTD), pravičnost, revščina, načelo vzajemnosti, trg dela, socialna politika

Abstract

Universal basic income (UBI) is an alternative proposal to the current social system that provides unconditional basic income to every citizen in the amount of the minimum standard of living, regardless of social or employment status. UBI has become controversial due to the many years of discussion, during which two groups emerged with distinct perspectives of UBI: defenders and opponents. Critics have focused mainly on its potential effects.

Keywords: Universal basic income, justice, poverty, principle of reciprocity, labour market, social policy

1 Uvod

Kapitalizem temelji na principu konkurenčnosti. Ljudje morajo garati za uspeh. Mnogi, ne po svoji lastni krivdi, žal ne morejo dosegati takšnih rezultatov oz. sploh delati zaradi bolezni ali česa podobnega. Če pomislimo, da je narobe, če človeka diskriminiramo na podlagi njegove rase, barve ali spola, zakaj potem toleriramo ekonomsko diskriminacijo na podlagi njegove zmožnosti za delo, akademske sposobnosti ali njegove želje po motivaciji za uspeh ali denar (Basic Income 2000)?

Že na prvi pogled lahko sklepamo, da se osnovna načela predlaganega koncepta bistveno razlikujejo od obstoječega. Gre namreč za drugačen sistem socialne politike, imenovan UTD. To je dohodek, ki ga država zagotavlja slehernemu državljanu ne glede na premoženje ali zaposlenost in predstavlja posamezniku temeljni oz. osnovni dohodek (BIEN 2012). UTD sicer trenutno velja za bolj ali manj teoretični model ene izmed vrst socialne politike, kljub temu pa že obstajajo primeri uveljavitve podobnega sistema, kot je UTD. Prvi tak primer je primer zvezne države ZDA Aljaske, ki je leta 1970 uvedla sklad za ohranitev dohodkov od črpanja nafte.

Cilj članka je podati definicijo univerzalnega temeljnega dohodka, predstaviti njegove različice ter prednosti in slabosti, ki se pojavljajo z njegovo uvedbo. Tako si bodo sledili tudi vsebinski sklopi članka. Predstavili bomo mnenja nekaterih

NG

Naše gospodarstvo / Our Economy
Vol. 60, No. 3-4, 2014
pp. 73-81
DOI: 10.7549/ourecon.2014.3-4.08

UDK: 304:331.2
JEL: G00, H50

zagovornikov UTD in tudi mnenja tistih, ki menijo, da takšna ureditev nikakor ne prinese pozitivnih in boljših rešitev, kot jih imamo danes. Osnovna teza prispevka se nanaša na smotrnost in ekonomske učinke uvedbe UTD v Sloveniji.

2 Definicija UTD

V nadaljevanju podajamo tiste definicije, ki po našem mnenju najbolj odražajo vsebino in kompleksnost tega pojava, hkrati pa so plod raziskovanja in dela vodilnih avtorjev in organizacij. Lahko bi rekli, da je UTD skupek predlogov, mnenj, teorij in razprav, ki so začele nastajati že pred 500 leti in jih lahko časovno razdelimo v tri daljša obdobja, in sicer: (1) prvo obdobje z idejo minimalnega dohodka, ki se je prvič pojavila v začetku 16. stoletja, (2) drugo obdobje z idejo nepogojnega enkratnega zneska, ki se je pojavila konec 18. stoletja, (3) tretje obdobje z idejo nepogojnega temeljnega dohodka, ki je združila vse bistvene elemente prvih dveh skupin, pojavila pa se je v 19. stoletju. Ta velja kot začetek teoretične obravnave UTD, kot ga definiramo danes (več v Taškar Beloglavec in Fajfar 2014).

Tako filozof Philipp Van Parijs (2004, 21), vodilni mislec in avtor na tem področju, z UTD razume dohodek, ki ga država v enotni višini in v rednih presledkih izplačuje vsakemu odraslemu članu družbe. Višina je določena ne glede na to, ali je oseba bogata ali revna, ali živi sama ali z drugimi, je pripravljena delati ali ne.

V svetovni mreži za temeljni dohodek, Združenju BIEN (angl. Basic Income Earth Network, v nadaljevanju BIEN), so sprejeli splošno definicijo UTD, in sicer je to (povzeto po BIEN 2012) dohodek, ki je brezpogojno zagotovljen vsem na individualni ravni, brez preverjanja sredstev ali določenih drugih zahtev in je minimalni zagotovljeni dohodek. Od sedanjih oblik socialnih prejemkov v različnih evropskih državah se razlikuje v treh pomembnih značilnostih: izplačan je posamezniku in ne gospodinjstvu, ne glede na druge vire dohodka in brez zahteve po kakršni koli obliki dela ali zahteve po pripravljenosti, da se to delo sprejme, če je ponujeno.

Tako v teoriji kot tudi praksi obstaja kar nekaj različnih predlogov UTD, ki se razlikujejo glede na višino prejemka, vire financiranja, upravičenost, obliko in stopnjo zmanjševanja oz. ukinitve drugih socialnih prejemkov ter glede na hitrost uvajanja (Boljka 2011, 36). Zato lahko zgoraj navedeni definiciji razširimo z nekaterimi variacijami, sicer konceptualno ožjimi, kot je npr. (Boltin 2008) pogojena upravičenost UTD glede na to, ali ima oseba državljanstvo ali pa samo stalno prebivališče v državi z uveljavljenim UTD, kot tudi določitev prejemka, ki bi se izplačeval periodično, bodisi mesečno ali enkrat letno in bi lahko bil starostno omejen, pri čemer se omenjajo starostne meje 16, 18 in 21 let – polnoletnost, ki je po državah v svetu zakonsko različno določena.

Utopično je pričakovati, da bi lahko ustvarili enoten socialni sistem, ki bi ga uveljavile vse države sveta. Zato

se poleg zamisli UTD pojavljajo tudi druge oblike novih socialnih ureditev, to so *različice UTD*, ki vsaka po svoje ureja socialne probleme in se spopada s problematikami, s katerimi se soočajo države. To so npr. sistem socialne dividende (Fritz 2012, Even 2013), delniška družba (Paine idr. v Van Parijs 2004, 26–27), projekt negativne dohodnine (Friedman 1962 v Allen 2012, Open politics 2013, Van Parijs 2004, 24–26, WiseGeek 2013), participacijski dohodek (Atkinson 1996, 67, Wispelaere 2007, 523–527) in subvencioniranje delovnih mest kot neke vrste alternativa UTD (Van Parijs (2004, 29–32, Phelps 2004, 59–65).

Obstaja pa tudi pobuda za t. i. *globalni temeljni dohodek* (angl. global basic income), ki bi lahko pomenil zmanjšanje migracij in emigracij kot posledice za delno uvajanje UTD v posameznih državah. Tudi na tej ravni avtorji izpostavljajo prednosti in slabosti, ki jih obravnavamo v nadaljevanju, vendar opredeljujejo tudi potrebne osnovne pogoje, ki bi omogočili uvedbo na svetovni oz. globalni ravni (Van Parijs 2002, Heeskens 2011, Barreez 2013).

3 Uveljavitev sistema UTD v praksi

Ko gre za debate o smiselnosti uvedbe UTD ali podobnega koncepta v praksi, gre za razprave, ki se osredotočajo predvsem na vsebinsko smiselnost oz. filozofsko upravičenje tega ekonomsko-socialnega koncepta, in za stroškovni vidik uvedbe. Tu se srečujeta dve miselnosti, miselnost zagovornikov socialne države in nove pravične svetovne ureditve na eni strani ter neoliberalistična miselnost na drugi strani. Razmišljanja in argumentacije za in proti se odvijajo na različnih ravneh, na znanstveni, strokovni, politični in v čisto vsakdanjih soočanjih mnenj in poročanjih v medijih.

3.1 Argumenti za UTD

Da bi čim več ljudi prepričali o pomembnosti sprememb trenutne socialne politike in s tem naredili korak naprej k uveljavitvi UTD v socialni sistem, morajo predlagatelji in podporniki takšnega sistema kar najbolje predstaviti argumente, ki temeljijo na številkah in dejstvih.

V zadnjem času se velikokrat postavlja *vprašanje pravičnosti* pri redistribuciji dobičkov podjetij, ki so mnogokrat ustvarjeni na račun slabih delovnih razmer, zahtev po visoki produktivnosti ter nizkih plačah (Prisluhni 2012). Herbert (2004, 45–47) pri tem opozarja na to, da si naravni kapital celotne družbe prilašča le nekaj posameznikov, opozarja pa tudi na vprašanje socialnega kapitala, ki predstavlja znanje in vključenost v sorodstvene vezi ter medsebojne socialne odnose. Slednje lahko vodi v privilegiran dostop do skupne lastnine v družbi. Van Parijs (2004, 29–32, glej tudi Herbert 2004) tako postavlja pravičnost kot osrednji argument za uveljavitev UTD. Da pa bi zagotovili dejansko svobodo za vse, bi morali vzpostaviti tak sistem, ki bi omogočil družbeno pravičnost. Avtor omenja dva vidika pravičnosti, s čimer se strinja tudi Pribac (RTV 2012), in sicer temeljno pravičnost na podlagi formalne svobode, utemeljeno na strukturi lastninskih pravic in osebnih svoboščin, ter

vrednostno svobodo, razumljeno kot posameznikovo dostopnost do sredstev, ki mu omogočajo osebnostni razvoj, ta pa daje največ prednosti tistim, ki imajo sredstev najmanj. Wispelaere in Stiriton (2004) dodajata, da ima UTD pred drugimi sistemi prednost v tem, da deluje na principu individualnosti, kar pomeni, da prejme temeljni dohodek vsak posameznik in ne gospodinjstvo, s čimer se sredstva razdelijo pravičneje, in da ne diskriminira tistih, ki si zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne morejo ustvariti družine in živijo sami.

Boljka (2004, 184) opredeljuje *revščino* (glej tudi Amnesty international 2012, OPHI 2013, EK 2010, 3–4) kot vedno pomembnejše družbeno vprašanje, na katero je treba odgovoriti. Predstavlja namreč veliko tveganje in resen problem. Raziskave kažejo, da se revščina iz leta v leto povečuje pravzaprav v vseh državah sveta. Hkrati je v tem času, tudi zaradi gospodarske krize, naraslo število brezposelnih predvsem med mladimi. Rekordno število brezposelnih mladih ima Španija, kjer je brezposelnih kar več kot 50 % mladih, delazmožnih in izsolanih ljudi (Futurelab 2012). Trenutne statistike o nezaposlenosti mladih v Evropski uniji kažejo na dejstvo, da je v Sloveniji nezaposlenost mladih pod evropskim povprečjem, ki znaša za leto 2012 23 % za EU, za Slovenijo pa 20,6 %. Stopnje nezaposlenosti mladih so načeloma namreč višje kot skupna nezaposlenost (Eurostat 2013). Parncutt (2012) meni, da bi lahko z uveljavitvijo UTD učinkovito rešili te probleme, če bi država uvedla tak dohodek, ki bi predstavljal eksistenčni minimum. Tudi zaposleni z nizkimi plačami bi dobili dodaten vir dohodka in UTD bi lahko razumeli kot neke vrste kritja ob morebitni izgubi delovnega mesta. Stres, ki je ob tem prisoten, bi bil zagotovo manjši, kar bi pripomoglo k dodatni motivaciji pri osebnem razvoju ter iskanju novega in morda dolgoročno celo boljšega delovnega mesta.

Boltin (2008) ugotavlja, da bi uvedba UTD zagotovo pomenila konec obstoječega sistema socialnih transferjev, ki je po mnenju mnogih preveč zbirokratiziran, zapleten, nepregleden in daje, kot pravi Van Parijs (2004, 19–37), ljudem potuho, da zaradi negotovosti pred izgubo službe raje vztrajajo na rednih in zanesljivih socialnih prejemkih. Boltin (ibid.) zaključuje, da bi z ukinitvijo nekaterih ali – bolje – vseh socialnih transferjev in pravic, ki izhajajo iz njih, spodbudili ljudi k iskanju dela in jim olajšali morebitno izgubo dela. *Državo bi naredili vitkejšo* in stroškovno bolj učinkovito. Transparentnost pa je pomembna predvsem pri raznih potencialnih prevarah, katerih vzrok je želja po dodatnem »lahkem« zasluzku posameznikov, ki se lahko okoriščajo na račun lažnega socialnega statusa.

Ko omenjamo *sistem, ki je socialno prijazen*, je po našem mnenju treba to njegovo lastnost razumeti v kontekstu sistema, ki ima na razpolago orodja, s katerimi lahko podpira različne družbene skupine, ki so v določeni družbi bodisi bolj obremenjene v smislu skrbi za druge člane družine in širše družbe ali pa so ekonomsko bolj na robu. To izvede na transparenten in pravičen način. V nadaljevanju na kratko opredelimo vpliv uvedbe UTD na dve

populaciji, ženske in študente. Predvsem ženske so tiste, tudi v zahodnem svetu, ki so v največji meri odgovorne za skrb za otroke, zaradi česar morajo svoje delovno življenje in načrtovanje kariere prilagajati potrebam družine. Če primerjamo dohodek med ženskami in moškimi, je razlika opazna, kajti ženske v povprečju za enak obseg in zahtevnostno raven dela zaslužijo tudi več kot četrtno manj kot moški (Europa.eu 2012). Z uvedbo UTD se za ta del družbe ne skrivajo kakršne koli pasti v smislu uvedbe pogojev, ki bi omejevali namen porabe dohodka npr. za gospodinjске izdatke. Alstott (2004, 79–81) ugotavlja, da bi lahko ženske tako pridobljena finančna sredstva porabile po svoji presoji in zanje, tako Van Parijs (2004, 32), bi to celo lahko pomenilo rešitev večne dileme in razpetosti med družino in kariero, saj bi lahko začasno prenehale z delovno aktivnostjo in se popolnoma posvetile delu doma ali skrbi za otroke. Boltin (2008) dodaja, da bi UTD tudi študentom omogočil lažje razmere. Če bi namreč prav vsi prejeli dohodek, ki bi nadomestil delo ob študiju, bi se bolj posvetili samemu študiju. Naj dodamo še, da bi moralo biti po diplomi poskrbljeno za njihov lažji prehod na trg dela in stalne zaposlitve.

UTD prinaša tudi *pozitivne posledice za trg dela*. V postmodernejši družbi prevladujejo predvsem storitvene dejavnosti, ki so še posebej podvržene fleksibilnemu, negotovemu in začasnemu delavniku, razlaga Korošičeva (2010) in pravi, da je med njimi še posebej veliko prekernih, pogodbenih delavcev, primer so tudi samostojni podjetniki. Vsi so bolj ali manj podvrženi nemilosti današnjega sistema moderne socialne države, ki je čedalje slabša pri opravljanju svojih nalog, med katerimi je najpomembnejše varovanje eksistence lastnih državljanov. Birokracija, stres in sistem kot tak so velika ovira za razvoj in konkurenčnost celotne države oz. okolja, v katerem živimo. Za blaženje socialnih stisk se zato na tej ravni zdi kot edini primeren sistem socialne varnosti tak sistem, v katerem eksistenčna varnost ni odvisna od redne zaposlitve za nedoločen čas. Rothschildova (2004, 55) meni, da bi posameznike zaradi izgube negotovosti dodatno spodbudil k večji podjetnosti, Pribac (2009) pa verjame v večanje neprofitnega sektorja, saj bi lahko namesto zaposlitve ljudje našli priložnost za samoizpolnitev s pomočjo sočloveku.

3.2 Kritike UTD

Van Parijs (2004, 33) kot najpogostejši ugovor v zvezi z uvedbo UTD navaja *visoke stroške*. Če zneske, ki jih potrebujemo za mesečna izplačila, pomnožimo s številom upravičencev, lahko ugotovimo, da sistem na prvi pogled res zahteva veliko sredstev. Po nekaterih izračunih bi morale države porabiti ves letni proračun za ohranjanje takšnega sistema. To pa je zelo težko, ker se države soočajo z velikimi proračunskimi primanjkljaji, kar še dodatno omeji možnost uvedbe UTD. Predlagatelji sami se zavedajo, da gre za korenite spremembe na področju socialne politike, ki predvideva popolno reorganizacijo, od davčnih sprememb, ukinitve vseh socialnih transferjev, državno reorganizacijo vse do vzpostavitve novega sistema izplačil UTD. Renner (2004, 154) dodaja, da bi še največ dela in stroškov

zahtevali prilagoditev zakonodaje, dvig davčnih stopenj ter uvedba novih davkov, med njimi obdavčitev mednarodnih finančnih transakcij in mednarodne trgovine z orožjem, nato še dekriminalizacija uporabnikov ter zmanjšanje črnega trga na področju trgovine in distribucije psihoaktivnih substanc z legalizacijo.

Dejstvo, da temeljni dohodek prejme prav vsak, bi po Cohenovem in Rogersovem mnenju (2004, 15) pomenilo kršitev *načela vzajemnosti*, ki pravi, da tisti, ki trdo delajo in prispevajo celotni družbi, ne morejo biti v enakem položaju kot tisti, ki samo izkoristijo ugodnosti sistema in ne delajo praktično nič ter prejemajo dohodek samo zato, ker živijo v državi, ki ga je uvedla. Gre za sistem »jemanja brez dajanja«. UTD naj bi hkrati podpiral svobodo brez odgovornosti, s čimer bi spodkopaval ideal družbene obveze, na katerem je zgrajena socialna država (Anderson 2004, 76). Ravno to, da so do UTD upravičeni prav vsi, tudi tisti, ki jih družba označuje za brezdolneže in lenuhe, je v nasprotju s temeljnim načelom vzajemnosti in ekonomske pravičnosti, navaja Radej (2004, 143–144). Ob tem se na drugi strani poraja tudi vprašanje, čemu dati bogatim še več denarja. Kljub logičnemu odgovoru, da to ni potrebno, BIEN (2012) vendarle ugotavlja, da bi s selekcijo prejemanja UTD stroške samo zviševali. Hkrati pa bi višji davki na premožnejše (Boltin 2008) pomenili, da bi ta sloj dohodek tako ali tako vrnil v davčno blagajno z višjimi davki. To pa dejansko pomeni, da UTD ne bi bili deležni.

Offe (2004, 111–113) zatrjuje, da bi se na trgu dela ob uvedbi UTD pojavili *negativni učinki* tako za delodajalce kot delojemalce. Delodajalci bi se na neki način znašli v podrejenem položaju, saj bi z vzpostavitvijo sistema UTD zaposleni dobili možnost, da se umaknejo oz. zapustijo delovno mesto. UTD bi delodajalcem otežil najemanje delavcev za slaba delovna mesta in jih na ta način prisilil v povišanje plač, če bi hoteli, da taka dela kdo opravlja še naprej. Prav to bi lahko na drugi strani navedli kot enega izmed pozitivnih argumentov za uvedbo UTD z vidika delojemalcev. Na drugi strani pa bi UTD za delojemalce prinesel višjo stopnjo obdavčitve plač, kar posledično vodi do znižanja neto zaslužkov. Po mnenju Andersonove (2004, 76–77) UTD, kljub zagotavljanju enakega dohodka za vse, ne odpravi dejstva, da zaradi razlik v prirojenih lastnostih, socialnih vlogah in drugih okoliščinah nekateri ljudje pretopijo dohodek v lastno korist laže in uspešneje kot drugi. Invalidi npr. potrebujejo precej več sredstev, da dosežejo enako mero svobode gibanja, dostopa do informacij kot neinvalidi. UTD torej še najbolj ustreza interesom zdravih odraslih, ki skrbijo samo zase. Ker vzpostavlja enakost na področju dohodka in ne zmožnosti, si UTD kot normo za človeška bitja postavlja perspektivo zdravega sebičnega odraslega.

Galston (2004, 41) pravi, da UTD ni mogoče uvesti v eni sami državi (glej ideje o globalnem UTD). Če bi namreč npr. UTD uvedli v ZDA, v Mehiki pa ne, bi takšno enostransko dejanje zelo verjetno sprožilo *migracijske posledice*, ki bi spodkopale politično in ekonomsko sprejemljivost takšnih

rešitev. Podobno meni tudi Boltin (2008), ki dodaja, da bi mnogo ljudi iz sosednjih držav izkoristilo to priložnost in se preselilo, da bi pobegnili iz revščine in bolje živeli, kajti tam bi jih čakal »vsaj« UTD kot temelj ekonomsko boljšega in bolj neodvisnega življenja. Kritiki imajo glede tega argumenta prav, saj je treba biti pri vprašanjih, ki se tičejo imigracije, zelo previden. Dokler sosednje države ne uvedejo podobnega ali enakega sistema, bi bilo treba prejemanje UTD pogojititi bodisi s potrebnim stalnim prebivališčem ali celo državljanstvom. To bi preprečilo pritisk na priseljevanje in ustavilo morebitne nevzdržne ekonomske situacije.

4 Uvedba UTD v Sloveniji

V Sloveniji smo po zaslugi Uroša Boltina in Valerije Korošec dobili prve izračune o smiselnosti uvedbe UTD. Oba avtorja sta z izračuni dokazala, da je ideja UTD v Sloveniji izvedljiva. Pa ne samo to, prinesla bi tudi veliko pozitivnih rešitev gospodarskih in socialnih težav, nižanje proračunskih izdatkov in torej, *ceteris paribus*, bolj vzdržne javne finance.

Boltin (2005) je prvi pripravil svoj predlog ter izračun, in sicer na podlagi uvedbe temeljnega dohodka v kombinaciji z enotno davčno stopnjo. Njegov predlog predvideva različno višino UTD za določene skupine prebivalcev. Tako bi bili otroci deležni UTD v znesku 135 evrov, odrasli pa 270 evrov na mesec. Če bi v mesečnih zneskih želeli določeno prilagajanje, bi ga lahko zagotovili s prilagojeno dohodninsko lestvico ali z dvigom obeh stopenj DDV za eno odstotno točko. Po njegovih ocenah bi z ukinitvijo vseh dohodninskih olajšav in transferjev ter z uvedbo enotne 41-odstotne linearne dohodnine povečali prihodke v proračun za približno štiri milijarde evrov, kar bi omogočilo še večjo fleksibilnost pri določanju zneska UTD. Seveda je avtor pri svojem modelu uporabil številne predpostavke in izračune, ki so razvidni iz izvirnika.

Koroševa (2010, 19–42) zagovarja enotni UTD v znesku 300 evrov.¹ Po njenem predlogu bi UTD prejeli vsi državljani in stalni prebivalci Slovenije, ki živijo v Sloveniji 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih pet let. Možnost prejemanja bi tako dobili tudi tisti, ki nimajo državljanstva, a v tem okolju živijo in ustvarjajo. Ker je sedanji sistem socialnih prejemkov zelo kompliciran, težko razumljiv, netransparenten in primeren za iskanje morebitnih lukenj, bi bilo z vidika zahtevnosti in stroškovne učinkovitosti bolje, da bi uvedli UTD. Dilema, ki se pri uvedbi pojavlja, je pravzaprav njegova višina. Vprašanje je, kaj pravzaprav nameravamo z uvedbo UTD doseči: ali želimo ljudem zagotoviti eksistenčno varnost, zmanjšati revščino, spodbuditi

¹ Znesek 300 evrov (za leto 2010 ali 280 evrov za leto 2008 ob upoštevanju inflacije) predstavlja sredino med polovico minimalne plače, ki znaša 281,04 evra in tretjino povprečne plače, ki znaša 319 evrov. Pri tem izhaja iz načel, da mora biti UTD materialni temelj, na katerem je mogoče graditi življenje v smislu zagotavljanja eksistenčne varnosti ter ne sme poslabšati finančnega položaja najbolj ogroženih (Korošec 2010, 25).

vlaganje v izobraževanje, spodbuditi podjetniško iniciativnost, zmanjšati dohodkovno neenakost ali ustvariti družbo blaginje. Če želimo zmanjšati revščino, je treba višino UTD vezati na prag revščine, če pa želimo zagotoviti eksistenčno varnost, pa je potreben UTD v višini eksistenčnih stroškov.

UTD bi bil izplačan v obliki denarnega mesečnega prejemka. Koroščeva je omenila tudi idejo o vavčerjih – izobraževalnih ali aktivacijskih, ki bi bili izdani na posameznikovo ime, ljudje pa bi jih lahko unovčili pri različnih izobraževalnih organizacijah. Namesto izplačila celotnega UTD v gotovini bi neki delež UTD dobili v obliki izobraževalnega vavčerja v višini ene šestine UTD, če oseba ne bi bila vključena v izobraževanje, pa bi lahko uporabila aktivacijski vavčer kot obliko prostovoljnega in neprofitnega dela (Korošec 2010, 27). Hiter izračun pokaže, da bi leta 2008 za vse prebivalce Slovenije potrebovali skoraj sedem milijard evrov, od tega za zaposlene približno tri milijarde, za upokojene približno dve milijardi in za vse druge nekaj več kot dve milijardi.

Kljub visokim zneskom, ki jih zahteva UTD, bi z njegovo uvedbo na letni ravni prihranili kar 75 milijonov evrov. Seveda bi za to morali uvesti naslednje ukrepe in spremembe na področju socialnih transferjev in davčnega sistema (povzeto po Korošec 2005, str. 24–30):

1. UTD nadomesti 16 socialnih transferjev, ki veljajo v trenutnem sistemu.
2. Davčni sistem se poenostavi, kar pomeni prilagoditev progresivne dohodninske lestvice in ukinitvev olajšav.
3. Za zaposlene in upokojene se vpelje sistem glavarine, ki omogoča odpravo zamud pri izplačilih plač. Zamude pri izplačilih plač bi se odpravile zaradi mesečnih izplačil UTD, kar pomeni, da če nekdo ne bi dobil plače 10. v mesecu, bi tega dne v vsakem primeru prejel znesek UTD, kasneje, ob prejemu plače, pa bi se znesek v tej višini vrnil državi. Znesek glavarine bi bil torej enak višini mesečnega zneska UTD.
4. Ukinjene štipendije in olajšave za otroke nadomesti sistem aktivacijskih vavčerjev (glej tabelo 2). Načeloma velja predlog enake višine UTD za vse, kar pomeni, da bi tudi otroci prejeli UTD v višini 300 evrov, vendar le 250 evrov gotovine ter aktivacijski oz. izobraževalni vavčer v vrednosti 50 evrov, ki bi ga unovčili v izobraževalni ustanovi.

4.1 Lastni izračuni za obdobje 2009–2012

Izhodišče izračuna je znesek UTD v višini 300 evrov v letu 2010, pri čemer bo znesek, ki je predmet kalkulacije, inflacijsko prilagojen posameznemu letu. Kot smo že omenili v prejšnjih poglavjih, ta znesek omogoča eksistenčno in finančno varnost posameznika, kar je prikazano v

tabeli 1 kot tudi s statističnimi podatki iz leta 2007 o stanju ravni brezposelnosti in višinah nadomestil.

Z uvedbo ukrepov, ki smo jih povzeli že v prejšnjem podpoglavju, bi se sicer neto prejemki zaposlenih znižali zaradi ukinjene splošne olajšave in drugih posebnih olajšav, vendar bi se v družini z dvema šoloobveznima otrokoma skupni dohodki kljub temu zvišali za približno 150–370 evrov na mesec (glej tabelo 8 v Korošec 2010, 30). V tabeli 3 so prikazani zneski UTD, ki so inflacijsko prilagojeni izhodiščnemu znesku 300 evrov iz leta 2010. Ti zneski bodo uporabljeni pri naslednjih izračunih finančne smotrnosti uvedbe sistema UTD.

V naslednjem koraku sledi izračun porabljenih sredstev po strukturah prebivalstva v različnih obdobjih. Ker si zaposleni in večina upokojenih sami krijejo višino UTD preko glavarin, ti dve skupini nista relevantni z vidika izdatkov iz državnega proračuna in zato v izračunu nista zajeti. V tabeli 2 je prikazano število prebivalcev, razdeljenih po kategorijah, ki so predmet potrebnih proračunskih sredstev za UTD.

Znani so torej dodatni proračunski stroški, ki nastanejo ob uveljavitvi sistema UTD. Ker pa se na drugi strani predvideva ukinitvev nekaterih pravic in socialnih transferjev, pridemo do prihrankov pri proračunskih izdatkih (tabela 3). Transferji vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja še naprej ostajajo del izplačil iz proračuna.

Če se ukine sistem uveljavljanja splošne davčne olajšave in davčne olajšave za otroke, lahko s tem pridobimo dodaten priliv v proračun, ki bi se porabil za namene financiranja UTD. Ker nam ni uspelo pridobiti uradnih podatkov oz. ocen, koliko znaša oportunitetni strošek nepobranega zneska splošne davčne olajšave in davčne olajšave za otroke v letih 2009, 2010, 2011 in 2012, smo za izračun uporabili oceno iz leta 2008. Glede na primerjavo virov financiranja in potrebnih sredstev za UTD lahko ugotovimo, ali se uvedba takšnega sistema izplača oz. je finančno vzdržna.

V tabeli 5 je izračun finančne vzdržnosti takšnega sistema, in sicer na način primerjave možnih virov financiranja in potrebnih sredstev za UTD. Rezultat kaže, da se v vseh štirih izbranih obdobjih rezultat izide, kar pomeni, da bi proračunska sredstva privarčevali ter hkrati izboljšali socialni status ljudi. Ob tem je treba dodati, da lahko pridemo do še večjih prihrankov, kajti ob tem se zmanjšajo stroški administracije, poleg tega pa so na razpolago tudi spremembe davčnega sistema in uvedba potencialnih novih davčnih virov.

Tabela 1: *Inflacijsko prilagojen znesek UTD po letih*

	2009	2010	2011	2012
Letna inflacija (v %)	1,8	1,9	2,0	2,7
Mesečni znesek UTD (v evrih)	294,70	300	306	314,26

Vir: SURS (2013) in lastni izračun mesečnega zneska UTD.

² Metodologija je povzeta po Korošec (2010). Naslednji izračuni temeljijo tudi na njenih izračunih za leto 2008, ki jih jemljemo za izhodišče. Na podlagi tega bomo poskušali ugotoviti, ali je uvedba UTD v letih 2009 do 2012 javnofinančno sprejemljiva.

Tabela 2: Statusna struktura prebivalstva in potrebna sredstva za UTD (v evrih)

	Št. prebivalcev				Potrebna proračunska sredstva za UTD (v evrih) x 12			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Upokojeni*	72.882	76.045	47.560	50.008	124.404.120	133.662.600	109.435.680	50.200.800
5/6 UTD za otroke, vključene v formalno izobraževanje**	327.302	323.045	320.801	326.430	964.558.992	969.135.000	981.651.060	1.025.838.918
Brezposel-ni in drugi	254.248	272.862	261.878	262.650	899.122.627	982.303.200	961.616.016	990.484.668
SKUPAJ	1.964.660	1.967.443	1.969.941	1.967.436	1.988.085.739	2.085.100.800	2.052.702.756	2.066.524.386

Vir: ZPIZ (2013, 2013a, 2013b, 2013c), SURS (2013a, 2013b, 2013c, 2013d, 2013e, 2013f, 2013g, 2013h, 2013i).

Opomba: * povprečno število prejemnikov vseh vrst pokojnin do 300 evrov, ** upoštevana šolska leta 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13.

Tabela 3: Prihranek iz naslova ukinitve socialnih transferjev (v evrih)

Šifra	Po namenu	Proračun RS za leto 2009	Proračun RS za leto 2010	Proračun RS za leto 2011	Proračun RS za leto 2012
4110	transferji nezaposlenim	171.486.002	221.877.094	293.631.257	187.213.666
4111	družinski prejemki in starševska nadomestila	579.454.531	644.066.832	616.734.208	599.228.209
4112	transfer za zagotavljanje socialne varnosti	174.831.803	177.275.087	121.666.684	270.692.924
4117	štípendije*	118.574.323	125.107.334	121.666.684	145.752.299
119	drugi transferji posameznikom	153.167.867	130.631.741	164.359.782	142.024.929
	SKUPAJ	1.197.514.525	1.298.958.087	1.380.234.619	1.344.912.027

Vir: Ministrstvo za finance (2010, 2011, 2012).

Opomba: * vse štípendije

Tabela 4: Možni viri financiranja UTD (v evrih)

	2009	2010	2011	2012
Splošna davčna olajšava	666.800.000	666.800.000	666.800.000	666.800.000
Davčna olajšava za otroke	242.200.000	242.200.000	242.200.000	242.200.000
Socialni transferji	1.197.514.525	1.298.958.087	1.380.234.619	1.344.912.027
SKUPAJ	2.106.514.525	2.207.958.087	2.289.234.619	2.253.912.027

Vir: Korošec (2010, 35), Ministrstvo za finance (2010, 2011, 2012) in lastni izračun.

Tabela 5: Primerjava potrebnih sredstev za UTD in možni viri financiranja UTD (v evrih)

	2009	2010	2011	2012
Možni viri financiranja (tabela 4)	2.106.514.525	2.207.958.087	2.289.234.619	2.253.912.027
Potrebna sredstva za UTD (tabela 2)	1.988.085.739	2.085.100.800	2.052.702.756	2.066.524.386
RAZLIKA	118.428.786	122.857.287	236.531.863	187.387.641

Vir: lastni izračun.

5 Sklep

Danes, v času gospodarske krize, se velikokrat ponavlja dejstvo, da so potrebne temeljite reforme trga dela, reforme socialnih pravic itd. UTD ponuja veliko pozitivnih rešitev. Poleg že omenjenih velja kot najpomembnejše znižanje revščine in izboljšanje življenjskega standarda mnogih ljudi, še posebej najbolj ogroženih. Sistem je hkrati tudi

veliko pravičnejši do vseh prebivalcev in daje več svobode, tako v obliki materialnih dobrin kot tudi svobodo lastne izbire. Če se navežemo samo na slovenski primer predloga uvedbe UTD, lahko ugotovimo, da je njegova uvedba smotrna, saj se poleg pozitivnih učinkov na gospodarstvo obeta tudi prihranek v proračunu, s tem pa je potrjena tudi naša teza iz uvoda tega članka. Poleg tega lahko z nekaterimi dodatnimi spremembami davčnega sistema višino UTD prilagajamo – v našem primeru lahko brez posegov v višino davčnih razredov in drugih davkov UTD še zvišamo ter s

tem določimo takšno optimalno višino UTD, ki bo vsem omogočila dostojno in varno življenje.

Literatura in viri

- Ackermann, B. in L. A. Alstott (1999). *The Stakeholder Society - Kirkus Review*. Dosegljivo 2. maja 2013 na: <https://www.kirkusreviews.com/book-reviews/bruce-ackerman/the-stakeholder-society/>.
- Allen, T. J. (2012). *The Concise Encyclopedia of Economics: Negative Income Tax*. Dosegljivo 18. julija 2012 na: <http://www.econlib.org/library/Encl/NegativeIncomeTax.html>.
- Alstott, L. A. (2004). Dober za ženske. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 79–82.
- Anderson, E. (2004). Dodatne svobode. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 75–78.
- Atkinson, B. A. (1996). *The Case for a Participation Income*. Dosegljivo 2. maja 2013 na: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-923X.1996.tb01568.x/abstract>. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-923X.1996.tb01568.x>
- Barreez, D. (2013). *Global basic income. A quarter of a euro a day for everyone*. Dosegljivo 3. oktobra 2013 na: <http://www.dirkbarreez.be/index.php?page=458&detail=1065>.
- Basic Income* (2000). Dosegljivo 2. julija 2012 na: <http://www.basicincome.com/>.
- BIEN (Basic Income Earth Network) (2012). Dosegljivo 2. julija 2013 na: <http://www.basicincome.org/bien/aboutbasicincome.html>.
- Boljka, U. (2011). *Univerzalni temeljni dohodek: Meje in zmožnosti njegove implementacije*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede. Doktorska disertacija.
- Boltin, U. (2005). *O enotni davčni stopnji in univerzalnem temeljnem dohodku*. Ljubljana, 7. 2005. Dostopno 2. avgusta 2012 na: <http://www.urosboltin.com/UTD/EDSinUTD.htm>.
- Boltin, U. (2008). *Gibanje za pravičnost in razvoj*. Dosegljivo 5. julija 2012 na: <http://www.gibanje.org/index.php?id=2856>.
- Cohen, J. in J. Rogers (2004). Uvod urednikov. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 15–16.
- Even, L. (2013). *Michael Journal – The social dividend to all*. Dosegljivo 2. maja 2013 na: <http://www.michaeljournal.org/soufin7.htm>.
- Evropska komisija, EK (2010). *Sporočilo komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti: evropski okvir za socialno in teritorialno kohezijo*. SEC(2010) 1564 konč. Dosegljivo 1. oktobra 2013 na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0758:FIN:SL:PDF>.
- Europa.eu. (2012). *Press releases database - Dan enakega plačila: ženske v Evropi zaslužijo v povprečju še vedno 16,4 % manj kot moški* (European Commission - IP/12/211). Dosegljivo 2. oktobra 2013 na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-211_sl.htm?locale=en.
- Eurostat (2013) *Unemployment statistics – Youth unemployment trends*. Dosegljivo 10. junija 2013 na http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends.
- Fritz, W. (2012). *Intelligent Systems And Their Societies: Social Dividend*. Dosegljivo 18. julija 2012 na: <http://www.intelligent-systems.com.ar/intsyyst/socdivid.htm>.
- Futurelab. (2012). *Justice through unconditional basic income? A europe@debate on European Social Policy*, Belfast. Dosegljivo 1. avgusta 2012 na: http://www.futurelabeuropa.eu/What_we_do/News_post.html?postId=93.
- Galston, A. W. (2004). Kaj pa vzajemnost? V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 41–44.
- Herbert, A. S. (2004). UTD in linearna obdavčitev. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 45–47.
- Heeskens, R. (2011). *Global Basic Income: a Shared Commitment to End Poverty v: Think Africa Press (online)*. Dosegljivo 3. oktobra 2013 na: <http://thinkafricapress.com/featured-organisation/global-basic-income-shared-commitment-end-poverty>.
- Korošec, V. (2010). Predlog UTD v Sloveniji – zakaj in kako? *Delovni zvezek št. 6/2010, let. XIX (UMAR)*. Dosegljivo 10. julija 2012 na: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2010/dz06-10.pdf.
- Ministrstvo za finance. *Proračun Republike Slovenije za leto 2009*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2009/Sprejeti_prora%C4%8Dun/SP09_SPL.pdf.
- Ministrstvo za finance. *Proračun Republike Slovenije za leto 2010*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2010/10_01_splonsni_del_2010.pdf.
- Ministrstvo za finance. *Proračun Republike Slovenije za leto 2011*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2011/11_01_splonsni_del_2011.pdf.

26. Ministrstvo za finance. *Proračun Republike Slovenije za leto 2012*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2012/SP2012_II_1.pdf.
27. Offe, C. (2004). Poti od tod. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 111–115.
28. Open politics (2013). Negative Income Tax. Dosegljivo 2. maja 2013 na: <http://openpolitics.ca/tiki-index.php?page=negative+income+tax>.
29. Oxford poverty and Human Development Initiative – OPHI. 2013. *Policy – A multidimensional approach*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: <http://www.ophi.org.uk/policy/multidimensional-poverty-index/>.
30. Parijs, P. Van (2002). *Does basic income make sense as a world.wide project?* Na: IXth Congress of the Basic Income European Network International Labour Organisation, Geneva, 12-14 September 2002, Closing Plenary Session. Dosegljivo 3. oktobra 2013 na: <http://www.globalincome.org/English/VanParijs-WorldwideBI.html>.
31. Parijs, P. Van (2004). Temeljni dohodek za vse. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 19–41.
32. Parncutt, R. (2006–2012). *Free enterprise without poverty. Effectively Progressive Income Tax a rational, centrist blend of efficiency, transparency, fairness and freedom*. Dosegljivo 1. avgusta 2012 na: <http://www.uni-graz.at/~parncutt/BIFT2.html>.
33. Phelps, S. E. (2004). Subvencionirajte plače. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 59–65.
34. Pribac, I. (2009). Univerzalni temeljni dohodek namesto socialnih transferjev. *Razgledni.net*. Dosegljivo 1. avgusta 2012 na: <http://razgledi.net/2009/03/26/univerzalni-temeljni-dohodek-namesto-socialnih-transferjev/>.
35. Radej, B. (2004). Univerzalni temeljni dohodek: Subvencionirati lenobo? V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 143–152.
36. Renér, T. (2004). Nasvidenje v Afriki. V: *Brezplačno kosilo za vse? Predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. I. Pribac, Ljubljana: Založba Krtina, 153–157.
37. SURS, 2013. *Stopnja inflacije za poljubno obdobje*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/indikatorji_preracun_inflacija.asp.
38. SURS, 2013a. *Vpis študentov na terciarno izobraževanje v študijskem letu 2011/12, podrobni podatki, Slovenija – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4843.
39. SURS, 2013b. *Srednješolsko izobraževanje mladine in odraslih, Slovenija, konec šolskega leta 2011/12 in začetek šolskega leta 2012/13 – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5449.
40. SURS, 2013c. *Osnovnošolsko izobraževanje mladine in odraslih v Sloveniji ob koncu šolskega leta 2011/12 in na začetku šolskega leta 2012/13*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5449.
41. SURS, 2013d. *Srednješolsko izobraževanje mladine in odraslih ob koncu šolskega leta 2010/2011 in ob začetku šolskega leta 2011/2012, podrobni podatki, Slovenija – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5209.
42. SURS, 2013e. *Osnovnošolsko izobraževanje mladine in odraslih v Sloveniji ob koncu šolskega leta 2010/11 in na začetku šolskega leta 2011/12*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4636.
43. SURS, 2013f. *Vpis študentov v terciarno izobraževanje v študijskem letu 2010/11, podrobni podatki, Slovenija – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2012 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4081.
44. SURS, 2013g. *Srednješolsko izobraževanje mladine in odraslih, Slovenija, konec šolskega leta 2009/10 in začetek šolskega leta 2010/11 – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3871.
45. SURS, 2013h. *Osnovnošolsko izobraževanje mladine in odraslih v Sloveniji ob koncu šolskega leta 2009/10 in na začetku šolskega leta 2010/11 – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3858.
46. SURS, 2013i. *Vpis študentov v terciarno izobraževanje v študijskem letu 2009/10, podrobni podatki, Slovenija – končni podatki*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3295.
47. Taškar Beloglavec, S. in L. Fajfar (2014). Univerzalni temeljni dohodek. *Davčn.-finanč. praksa* 15 (3): 16–18.
48. *The free dictionary*. 2012. Dosegljivo 14. julija 2012 na: <http://www.thefreedictionary.com/Fourierist>.
49. *The History Guide*. 2012. Dosegljivo 17. julija 2012 na: <http://www.historyguide.org/intellect/marx.html>.
50. ZPIZ. 2013. *Letno poročilo 2009*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/2fc51800440fbad4b13cf9745e837060/letno_porocilo2009.pdf?MOD=AJPERES.
51. ZPIZ. 2013a. *Letno poročilo 2010*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: <http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/5d2f068046562efd9e62fefb319c11ce/Letno+poro%C4%8Dilo+2010.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=5d2f068046562efd9e62fefb319c11ce>.

52. ZPIZ. 2013b. *Letno poročilo 2011*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: <http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/01e75b804b68d57ea16de538628ce7f9/Letno+porocilo+ZPIZ2011.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=01e75b804b68d57ea16de538628ce7f9>.
53. ZPIZ. 2013c. *Letno poročilo 2012*. Dosegljivo 29. septembra 2013 na: <http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/97d039804eb7e618beb7bfb43d5793c8/Letno+poro%C4%8Dilo+2012.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=97d039804eb7e618beb7bfb43d5793c8>.
54. Wispelaere, J. De (2007). *The Public Administration Case against Participation Income*. Dosegljivo 21. julija 2012 na: <http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=dewispelaere>.
55. Wispelaere, J. De in L. Stiriton (2004). The Many Faces of Universal Basic Income. *The Political Quarterly Publishing*. Dosegljivo 1. avgusta 2012 na: <http://www.usbig.net/pdf/manyfacesofubi.pdf>.

Luka Fajfar je podiplomski študent na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru, usmeritev Finance in bančništvo. Dodiplomski študij je z diplomskim seminarjem Univerzalni temeljni dohodek 2013 končal na usmeritvi Poslovne finance in bančništvo. Veliko časa posveti tudi delu v družinskem podjetju, v katerem je vpet v vsakodnevno poslovanje. Sicer pa redno spremlja tudi dogajanja na delniških in valutnih trgih, na katerih ima dve leti aktivnih trgovalnih izkušenj.

Luka Fajfar is a postgraduate student studying finance and banking at the Faculty of Economics and Business at the University of Maribor. He completed his graduate studies, majoring in corporate finance and banking, at the same institution, producing graduate work on universal basic income. In addition to studying, he devotes a lot of time to working in his family business, where he is fully tied into daily operations. He is also interested in following events related to equity and currency markets, given his two years of trading experience.

Sabina Taškar Beloglavec je zaposlena na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Dodiplomski in magistrski študij je zaključila na tej fakulteti. Kot višja predavateljica sodeluje v pedagoškem procesu na Katedri za finance in Katedri za računovodstvo in revizijo, v dodiplomskih in podiplomskih programih. Aktivna je tudi kot vodja predmetno-razvojnne skupine za področje ekonomije pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Z omenjenih področij je objavila več različnih bibliografskih enot, ki so razvidne iz sistema Cobiss.

Sabina Taškar Beloglavec is a senior lecturer at the Faculty of Economics and Business at the University of Maribor, where she completed her graduate and postgraduate studies. She is active in other fields outside her major occupation, including economic subject curriculum development and supervision for secondary schools–high school at The National Education Institute of the Republic of Slovenia. She has published several national and international articles and other publications (see IZUM – SICRIS, 20429).